

ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY MÔN TÂM LÝ HỌC TRONG ĐÀO TẠO NGOẠI NGỮ CHO SINH VIÊN KHOA TIẾNG ANH – TRƯỜNG ĐẠI HỌC HÀ NỘI

Hoàng Quý

Giảng viên, Khoa tiếng Anh, Trường Đại học Hà Nội

Tóm tắt: Trong bối cảnh đổi mới giáo dục đại học và yêu cầu ngày càng cao đối với chất lượng đào tạo ngoại ngữ, môn Tâm lý học giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp cho sinh viên sư phạm và cử nhân ngôn ngữ. Tuy nhiên, việc giảng dạy môn học này trong các chương trình đào tạo ngoại ngữ, đặc biệt tại Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội, vẫn còn nặng về lý thuyết, chưa gắn kết chặt chẽ với thực tiễn dạy – học ngoại ngữ. Bài viết phân tích cơ sở lý luận và thực tiễn của việc đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học, đồng thời đề xuất một số phương pháp và hình thức tổ chức dạy học theo hướng lấy người học làm trung tâm, tăng cường trải nghiệm, ứng dụng và liên hệ nghề nghiệp. Kết quả nghiên cứu góp phần nâng cao hiệu quả giảng dạy môn Tâm lý học và hỗ trợ sinh viên phát triển năng lực chuyên môn trong đào tạo ngoại ngữ.

Từ khóa: Tâm lý học, đổi mới phương pháp giảng dạy, đào tạo ngoại ngữ, sinh viên Khoa Tiếng Anh, Đại học Hà Nội.

INNOVATING TEACHING METHODS FOR PSYCHOLOGY IN FOREIGN LANGUAGE TRAINING FOR STUDENTS OF THE ENGLISH DEPARTMENT – HANOI UNIVERSITY

Abstract: In the context of higher education reform and the increasing demand for quality in foreign language education, Psychology plays an important role in shaping the professional competencies of pre-service teachers and language undergraduates. However, the teaching of this subject in foreign language training programs, particularly at the Faculty of English, Hanoi University, remains heavily theory-oriented and insufficiently connected to the practical realities of foreign language teaching and learning. This paper analyzes the theoretical and practical foundations for innovating teaching methods in Psychology and proposes several learner-centered instructional approaches and teaching formats that emphasize experiential learning, practical application, and professional relevance. The research findings contribute to enhancing the effectiveness of Psychology teaching and supporting students in developing professional competencies within foreign language education programs.

Keywords: Psychology; innovation in teaching methods; foreign language education; students of the Faculty of English; Hanoi University.

Nhận bài: 28.12.2025

Phản biện: 19.01.2026

Duyệt đăng: 24.01.2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đại học theo hướng phát triển phẩm chất và năng lực người học, yêu cầu nâng cao chất lượng đào tạo các ngành khoa học xã hội và nhân văn, trong đó có đào tạo ngoại ngữ, ngày càng trở nên cấp thiết. Quá trình học tập và sử dụng ngoại ngữ không chỉ phụ thuộc vào năng lực ngôn ngữ mà còn chịu sự chi phối mạnh mẽ của các yếu tố tâm lý như động cơ học tập, thái độ, cảm xúc, nhận thức, sự khác biệt cá nhân và mối quan hệ tương tác trong môi trường lớp học. Việc hiểu và vận dụng các quy luật tâm lý của người học vì thế có ý nghĩa quan trọng trong việc nâng cao hiệu quả dạy – học ngoại ngữ ở bậc đại học.

Đối với đào tạo giáo viên và cử nhân tiếng Anh, kiến thức tâm lý học không chỉ đóng vai trò là nền tảng lý luận mà còn là cơ sở khoa học để người học hình thành năng lực nghề nghiệp trong tương lai. Thông qua việc tiếp cận các kiến thức về tâm lý người học, sinh viên có khả năng nhận

diện những khó khăn tâm lý thường gặp trong quá trình học và sử dụng ngoại ngữ, từ đó điều chỉnh chiến lược học tập và phương thức giao tiếp phù hợp. Đồng thời, đối với sinh viên định hướng theo nghề dạy học, kiến thức tâm lý học giúp họ hiểu rõ đặc điểm tâm lý của người học, tổ chức lớp học hiệu quả và xây dựng môi trường học tập tích cực. Chính vì vậy, môn Tâm lý học được đưa vào chương trình đào tạo ngành tiếng Anh nhằm trang bị cho sinh viên nền tảng khoa học về tâm lý người học và định hướng vận dụng kiến thức này vào thực tiễn học tập cũng như hoạt động nghề nghiệp liên quan đến ngoại ngữ.

Tuy nhiên, thực tiễn giảng dạy môn Tâm lý học cho sinh viên Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội cho thấy vẫn còn tồn tại một số hạn chế nhất định. Nội dung giảng dạy hiện nay còn mang tính khái quát và hàn lâm, trong khi phương pháp tổ chức dạy học chủ yếu vẫn dựa vào thuyết giảng, chưa phát huy đầy đủ vai trò chủ động của

sinh viên. Mức độ gắn kết giữa kiến thức tâm lý học với bối cảnh dạy – học ngoại ngữ còn chưa rõ nét, dẫn đến việc sinh viên gặp khó khăn trong việc liên hệ và vận dụng kiến thức vào thực tiễn.

Trước yêu cầu đổi mới giáo dục đại học và nâng cao chất lượng đào tạo ngoại ngữ, việc đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học theo hướng gắn với đặc thù đào tạo ngoại ngữ, lấy người học làm trung tâm và tăng cường tính ứng dụng là yêu cầu mang tính cấp thiết. Việc nghiên cứu và đề xuất các định hướng đổi mới phương pháp giảng dạy môn học này không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả giảng dạy mà còn đáp ứng yêu cầu phát triển năng lực nghề nghiệp cho sinh viên trong bối cảnh hiện nay.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học

2.1.1 Vai trò của Tâm lý học trong đào tạo ngoại ngữ

Tâm lý học giữ vai trò nền tảng trong đào tạo ngoại ngữ, bởi quá trình học và sử dụng một ngôn ngữ mới không chỉ là hoạt động nhận thức thuần túy mà còn chịu sự chi phối mạnh mẽ của các yếu tố tâm lý của người học. Các yếu tố như động cơ học tập, thái độ đối với ngoại ngữ, cảm xúc, khả năng nhận thức, phong cách học tập và sự khác biệt cá nhân có ảnh hưởng trực tiếp đến mức độ tiếp thu và khả năng vận dụng ngoại ngữ trong giao tiếp. Những hiện tượng tâm lý phổ biến như lo âu khi sử dụng ngoại ngữ, sự tự tin trong giao tiếp hay khả năng duy trì hứng thú học tập đều tác động rõ rệt đến kết quả học tập của sinh viên. Do đó, việc nghiên cứu các quy luật tâm lý học giúp làm sáng tỏ bản chất của quá trình học ngoại ngữ.

Trong đào tạo ngoại ngữ ở bậc đại học, Tâm lý học không chỉ cung cấp hệ thống tri thức lý luận mà còn định hướng cho việc tổ chức và điều chỉnh hoạt động dạy – học theo đặc điểm tâm lý của người học. Kiến thức tâm lý học giúp người dạy nhận diện những khó khăn tâm lý mà sinh viên thường gặp trong quá trình học ngoại ngữ, từ đó lựa chọn phương pháp giảng dạy, hình thức tổ chức lớp học và chiến lược hỗ trợ phù hợp. Đồng thời, sinh viên được trang bị năng lực tự nhận thức về đặc điểm tâm lý của bản thân, qua đó điều chỉnh chiến lược học tập và nâng cao hiệu quả học ngoại ngữ một cách chủ động.

Đối với sinh viên Khoa Tiếng Anh, vai trò

của Tâm lý học càng trở nên rõ nét khi gắn với các lĩnh vực nghề nghiệp đa dạng sau khi tốt nghiệp. Trong lĩnh vực giảng dạy tiếng Anh, hiểu biết về tâm lý người học là điều kiện quan trọng để giáo viên tổ chức lớp học hiệu quả, xây dựng môi trường học tập tích cực và tạo động lực học tập cho người học. Trong các lĩnh vực như biên – phiên dịch, truyền thông, dịch vụ hay giao tiếp liên văn hóa, kiến thức tâm lý học giúp sinh viên nhận diện đặc điểm tâm lý, nhu cầu và hành vi của đối tượng giao tiếp.

Như vậy, Tâm lý học là học phần có tính liên ngành cao, giữ vai trò kết nối giữa lý luận giáo dục và thực tiễn đào tạo ngoại ngữ. Việc trang bị và vận dụng hiệu quả kiến thức tâm lý học góp phần quan trọng vào việc hình thành và phát triển năng lực chuyên môn, năng lực nghề nghiệp và năng lực thích ứng cho sinh viên trong bối cảnh giáo dục đại học hiện nay.

2.1.2. Yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy trong giáo dục đại học

Đổi mới phương pháp giảng dạy được xác định là một trong những yêu cầu trọng tâm của giáo dục đại học trong bối cảnh chuyển đổi từ tiếp cận nội dung sang tiếp cận phát triển năng lực người học. Theo định hướng này, quá trình dạy học không chỉ nhằm truyền thụ tri thức mà còn hướng tới hình thành ở người học các năng lực cốt lõi như tư duy phản biện, khả năng tự học, giải quyết vấn đề và vận dụng kiến thức vào thực tiễn. Người học được đặt ở vị trí trung tâm của hoạt động dạy học, đóng vai trò chủ động trong việc kiến tạo tri thức thông qua sự tham gia tích cực và trải nghiệm học tập.

Trong giáo dục đại học, yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy thể hiện ở việc đa dạng hóa các hình thức tổ chức dạy học, tăng cường các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, học theo dự án, nghiên cứu tình huống và dạy học gắn với thực tiễn nghề nghiệp. Những phương pháp này tạo điều kiện cho sinh viên phát huy tính chủ động, sáng tạo và khả năng hợp tác, đồng thời giúp họ hiểu sâu và vận dụng hiệu quả kiến thức đã học. Bên cạnh đó, đổi mới phương pháp giảng dạy còn đòi hỏi sự thay đổi vai trò của giảng viên từ người truyền đạt kiến thức sang người tổ chức, hướng dẫn và hỗ trợ quá trình học tập của sinh viên. Việc ứng dụng công nghệ thông tin và các nền tảng học tập số cũng trở thành yêu cầu tất yếu, góp phần nâng cao hiệu quả giảng dạy

và đáp ứng yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao trong bối cảnh hiện nay.

2.1.3. *Thực trạng giảng dạy môn Tâm lý học tại Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội*

Qua khảo sát thực tiễn giảng dạy và học tập môn Tâm lý học tại Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội, có thể nhận thấy bên cạnh những kết quả tích cực, việc tổ chức giảng dạy môn học này vẫn còn tồn tại một số hạn chế nhất định, thể hiện trên các khía cạnh nội dung, phương pháp giảng dạy và mức độ tham gia của sinh viên.

Trước hết, về nội dung giảng dạy, chương trình môn Tâm lý học hiện nay vẫn mang nặng tính hàn lâm, tập trung nhiều vào các khái niệm, phạm trù và học thuyết tâm lý học cơ bản. Mặc dù đây là nền tảng cần thiết, song việc thiếu sự điều chỉnh và lựa chọn nội dung phù hợp với đặc thù đào tạo ngoại ngữ khiến sinh viên gặp khó khăn trong việc liên hệ và vận dụng kiến thức vào thực tiễn học tập và nghề nghiệp. Nhiều nội dung tâm lý học chưa được gắn kết trực tiếp với các tình huống dạy – học tiếng Anh, như tâm lý lo âu khi giao tiếp bằng ngoại ngữ, động cơ học ngoại ngữ hay quản lý cảm xúc trong lớp học ngoại ngữ. Điều này làm giảm tính ứng dụng và sức hấp dẫn của môn học đối với sinh viên.

Thứ hai, về phương pháp giảng dạy, hình thức tổ chức dạy học chủ yếu vẫn là thuyết trình kết hợp với hỏi – đáp. Giảng viên đóng vai trò trung tâm trong quá trình truyền đạt kiến thức, trong khi sinh viên chủ yếu tiếp nhận thông tin một cách thụ động. Các phương pháp dạy học tích cực như thảo luận nhóm, nghiên cứu tình huống, đóng vai hay học theo dự án chưa được triển khai thường xuyên hoặc chưa thực sự hiệu quả. Việc thiếu các hoạt động trải nghiệm và thực hành làm cho môn học trở nên trừu tượng, khó tiếp cận đối với sinh viên ngành ngoại ngữ, vốn quen với các hoạt động giao tiếp và tương tác.

Thứ ba, mức độ tham gia tích cực của sinh viên trong quá trình học tập còn hạn chế. Nhiều sinh viên học môn Tâm lý học với tâm lý đối phó, chủ yếu nhằm hoàn thành yêu cầu đánh giá học phần, chưa nhận thức đầy đủ vai trò của môn học đối với sự phát triển năng lực chuyên môn. Việc đánh giá kết quả học tập còn thiên về kiểm tra kiến thức lý thuyết, chưa chú trọng đúng mức đến khả năng vận dụng kiến thức tâm lý vào các tình huống học tập và nghề nghiệp cụ thể. Điều này ảnh hưởng

đến động cơ học tập và mức độ hứng thú của sinh viên đối với môn học.

Những hạn chế nêu trên cho thấy việc giảng dạy môn Tâm lý học tại Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội chưa thực sự đáp ứng yêu cầu đổi mới giáo dục đại học và đặc thù của đào tạo ngoại ngữ. Thực trạng này đặt ra yêu cầu cần đổi mới đồng bộ cả về nội dung, phương pháp giảng dạy và hình thức tổ chức dạy học, nhằm nâng cao tính ứng dụng, phát huy vai trò của môn Tâm lý học trong việc hỗ trợ sinh viên phát triển năng lực học tập và nghề nghiệp.

2.2. Một số định hướng đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học trong đào tạo ngoại ngữ

2.2.1. *Dạy học theo hướng gắn lý thuyết với thực tiễn dạy – học ngoại ngữ*

Một trong những định hướng quan trọng trong đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học là tăng cường mối liên hệ giữa kiến thức lý thuyết với thực tiễn dạy – học ngoại ngữ. Thay vì trình bày các khái niệm và học thuyết tâm lý học một cách trừu tượng, giảng viên cần lựa chọn và khai thác các ví dụ, tình huống tâm lý cụ thể diễn ra trong lớp học tiếng Anh để minh họa cho nội dung bài học. Các hiện tượng như lo âu khi giao tiếp bằng ngoại ngữ, sự khác biệt về động cơ học tập, phong cách học tập hay vấn đề quản lý lớp học đa trình độ là những tình huống quen thuộc đối với sinh viên Khoa Tiếng Anh.

Việc gắn lý thuyết tâm lý học với các tình huống thực tiễn giúp sinh viên dễ tiếp cận, dễ ghi nhớ và hiểu sâu bản chất của các quy luật tâm lý. Đồng thời, sinh viên có thể nhận thức rõ hơn giá trị ứng dụng của môn học đối với hoạt động học tập và nghề nghiệp tương lai. Thông qua phân tích các tình huống thực tế, sinh viên được định hướng cách vận dụng kiến thức tâm lý học để giải quyết những vấn đề nảy sinh trong quá trình học và dạy ngoại ngữ. Đây là cơ sở quan trọng để chuyển môn Tâm lý học từ học phần mang tính lý thuyết sang học phần có tính ứng dụng cao, phù hợp với đặc thù đào tạo ngoại ngữ.

2.2.2. *Áp dụng các phương pháp dạy học tích cực*

Đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học cần gắn liền với việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực nhằm phát huy vai trò chủ động của sinh viên trong quá trình học tập. Các

phương pháp như thảo luận nhóm, nghiên cứu tình huống, đóng vai và học theo dự án (project-based learning) có thể được vận dụng linh hoạt tùy theo nội dung bài học và điều kiện tổ chức dạy học.

Thông qua thảo luận nhóm và nghiên cứu tình huống, sinh viên có cơ hội trao đổi, chia sẻ quan điểm, phân tích và phản biện các hiện tượng tâm lý trong bối cảnh học ngoại ngữ. Phương pháp đóng vai cho phép sinh viên nhập vai giáo viên, người học hoặc người quản lý lớp học để xử lý các tình huống tâm lý cụ thể, từ đó rèn luyện kỹ năng giao tiếp, xử lý tình huống và ra quyết định. Học theo dự án giúp sinh viên thực hiện các nhiệm vụ học tập mang tính tổng hợp, như nghiên cứu một vấn đề tâm lý trong học ngoại ngữ và đề xuất giải pháp áp dụng trong thực tiễn.

Việc áp dụng các phương pháp dạy học tích cực không chỉ giúp sinh viên hiểu sâu kiến thức tâm lý học mà còn góp phần phát triển các năng lực quan trọng như tư duy phản biện, làm việc nhóm, giải quyết vấn đề và vận dụng kiến thức liên ngành. Đây là những năng lực cần thiết đối với sinh viên ngành ngoại ngữ trong bối cảnh giáo dục đại học hiện nay.

2.2.3. Tăng cường trải nghiệm và tự học của sinh viên

Bên cạnh việc đổi mới phương pháp giảng dạy trên lớp, việc tăng cường các hoạt động trải nghiệm và tự học của sinh viên là một định hướng quan trọng trong giảng dạy môn Tâm lý học. Giảng viên có thể thiết kế các hoạt động học tập gắn với trải nghiệm thực tế, như quan sát lớp học tiếng Anh, phỏng vấn người học hoặc giáo viên, phân tích hành vi và cảm xúc của người học trong các tình huống học ngoại ngữ cụ thể.

Ngoài ra, sinh viên có thể được khuyến khích thực hiện các bài tập tự đánh giá phong cách học tập, động cơ học ngoại ngữ và mức độ lo âu khi sử dụng ngoại ngữ của bản thân. Những hoạt động này giúp sinh viên nâng cao nhận thức về đặc điểm tâm lý cá nhân, từ đó điều chỉnh chiến lược học tập phù hợp và hiệu quả hơn. Thông qua quá trình tự quan sát, tự phân tích và tự đánh giá, sinh viên từng bước hình thành năng lực tự học và tự nghiên cứu – những năng lực cốt lõi trong giáo dục đại học.

Việc tăng cường trải nghiệm và tự học cũng góp phần thay đổi vai trò của giảng viên từ người truyền đạt kiến thức sang người hướng dẫn, hỗ trợ

và tạo điều kiện cho sinh viên học tập chủ động. Điều này phù hợp với xu hướng đào tạo hiện đại, đồng thời nâng cao chất lượng và hiệu quả giảng dạy môn Tâm lý học trong đào tạo ngoại ngữ.

2.2.4. Ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy

Trong bối cảnh chuyển đổi số giáo dục, ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy môn Tâm lý học là một yêu cầu tất yếu. Việc sử dụng các nền tảng học tập trực tuyến, hệ thống quản lý học tập (LMS), video tình huống, bài tập tương tác và diễn đàn thảo luận trực tuyến giúp đa dạng hóa hình thức tổ chức dạy học và mở rộng không gian học tập cho sinh viên.

Thông qua video tình huống và các học liệu số, sinh viên có thể quan sát và phân tích các hiện tượng tâm lý trong lớp học ngoại ngữ một cách trực quan, sinh động. Các diễn đàn thảo luận trực tuyến tạo điều kiện để sinh viên trao đổi, chia sẻ ý kiến và phản hồi lẫn nhau ngoài giờ học trên lớp. Bên cạnh đó, công nghệ thông tin còn hỗ trợ giảng viên trong việc tổ chức đánh giá quá trình học tập của sinh viên theo hướng đa dạng, linh hoạt và chú trọng đến năng lực vận dụng kiến thức.

Việc ứng dụng công nghệ thông tin không chỉ góp phần nâng cao hứng thú học tập của sinh viên đối với môn Tâm lý học mà còn giúp môn học bắt kịp xu thế phát triển của giáo dục đại học hiện đại. Qua đó, tăng cường hiệu quả giảng dạy và khẳng định vai trò của môn Tâm lý học trong chương trình đào tạo ngoại ngữ.

III. KẾT LUẬN

Trong bối cảnh đổi mới căn bản và toàn diện giáo dục đại học, việc nâng cao chất lượng giảng dạy các học phần khoa học giáo dục, trong đó có môn Tâm lý học, giữ vai trò quan trọng đối với đào tạo sinh viên ngành ngoại ngữ. Đối với sinh viên Khoa Tiếng Anh – Trường Đại học Hà Nội, môn Tâm lý học không chỉ cung cấp nền tảng lý luận về các quy luật tâm lý của người học mà còn góp phần hình thành năng lực nghề nghiệp trong các lĩnh vực giảng dạy, giao tiếp và hoạt động chuyên môn liên quan đến ngoại ngữ.

Kết quả phân tích thực trạng cho thấy việc giảng dạy môn Tâm lý học hiện nay vẫn còn tồn tại một số hạn chế về nội dung, phương pháp và hình thức tổ chức dạy học, chưa đáp ứng đầy đủ yêu cầu đào tạo theo hướng phát triển năng lực và gắn với thực tiễn nghề nghiệp. Trên cơ sở đó,

bài viết đã đề xuất một số định hướng đổi mới phương pháp giảng dạy môn Tâm lý học, bao gồm: tăng cường gắn kết lý thuyết với thực tiễn dạy – học ngoại ngữ; áp dụng các phương pháp dạy học tích cực; đẩy mạnh hoạt động trải nghiệm và tự học của sinh viên; đồng thời ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy.

Việc triển khai đồng bộ các định hướng đổi mới nêu trên không chỉ góp phần nâng cao hiệu quả giảng dạy môn Tâm lý học mà còn giúp sinh viên nhận thức rõ giá trị ứng dụng của môn

học đối với quá trình học tập và nghề nghiệp tương lai. Qua đó, môn Tâm lý học sẽ thực sự trở thành học phần hỗ trợ thiết thực cho đào tạo ngoại ngữ, góp phần nâng cao chất lượng đào tạo và đáp ứng yêu cầu phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao trong bối cảnh giáo dục đại học hiện nay. Bài viết cũng là cơ sở tham khảo cho việc tiếp tục nghiên cứu, điều chỉnh chương trình và đổi mới phương pháp giảng dạy các học phần khoa học giáo dục trong đào tạo ngoại ngữ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Nguyễn Văn Cường (2018), *Đổi mới phương pháp dạy học trong giáo dục đại học*, Nxb Giáo dục Việt Nam.

Trần Thị Minh Đức (2020), *Tâm lý học giáo dục*, Nxb Đại học Sư phạm.

Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014), *Approaches and Methods in Language Teaching*, Cambridge University Press.